

Våld i nära relationer – Omhändertagande och dokumentation, Akut- mottagning SÄS

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin.

Sammanfattning

Rutinen beskriver omhändertagande och dokumentation vid misstanke om våld i nära relation för patient som besöker akutmottagningen, SÄS.

Bakgrund och syfte

Den senaste nationella kartläggningen brott i nära relation, är att våld i nära relation är ett utbrett problem i samhället. Hela 13,6 procent av befolkningen i ålder 16–84 år uppgav att de någon gång blivit utsatta för våld i nära relation under 2022. Kvinnor är särskilt utsatta och framför allt i åldern 20-24år. (1)

Våldet kan vara fysiskt, psykiskt, sexuellt eller försummelse. Enligt Socialstyrelsens föreskrifter ska hälso- och sjukvård- och tandvårdspersonal agera om man misstänker att en patient utsätts av våld av en närstående och särskild beaktning bör tas när barn är involverade. I de fall vi misstänker att barn far illa är vi också skyldiga att anmäla till socialtjänsten. Många gånger söker patienten för någonting helt annat och upprepade gånger. Vi på Akutmottagningen Södra Älvsborgs Sjukhus skall vara delaktiga i att uppmärksamma, behandla och förebygga den här typen av brott. (2)

På VKV:s (Kompetenscentrum för våld i nära relation) hemsida, <https://www.vgregion.se/f/regionhalsan/valdinararelationer/> finns det utbildningsmaterial, checklistor och länk till en obligatorisk basutbildning.

Vad kan indikera våld i nära relation?

- Skadebilden stämmer inte överens med patientens berättelse
- Skador i varierande grad av läkning
- Patienter som söker upprepade ggr med diffusa symtom
- Långvarig eller kronisk smärta (mage, rygg, underliv etc.)
- Psykiska symtom som tex. ätstörning, PTSD, sömnstörningar, suicidala tankar etc.
- Skadligt bruk av alkohol och narkotika
- Långvarig sjukskrivning upprepade ggr.
- Kontrollerande medföljande partner.

Genomförande

Det akuta omhändertagandet

- Sjuksköterska eller undersköterska, som utför triagering, skall vid misstanke om utsatthet fråga om det. Detta skall utföras med patienten i enrum. Eventuell medföljande får vänta utanför.
- Ställ frågan: *Upplever du otrygghet i din relation eller i ditt hem?*
- Vid misstanke om våldsutsatthet, oavsett patientens svar, skall sjuksköterska eller undersköterska lämna frågeformulär till patienten.

Våld i nära relationer - frågeformulär

- Frågeformuläret lämnas därefter till ansvarig läkare. Sjuksköterska och läkare bildar, vid behov, ett team kring patienten. (Frågeformuläret är ett arbetsdokument och ska inte införas i patientens journal).

- Noggrann kroppslig undersökning skall göras av patienten. Vid behov dokumentera med bilder i Picsara. Beakta patientens behov av såväl fysisk som psykisk vård och vidta lämplig åtgärd.
- Patienten skall få information om vilken vård som går att erhålla, möjligheten till kontakt med socialtjänsten och frivilligorganisationer/kvinnojour.
- Om patienten ger sin medgivande hjälp till att ta kontakt med socialtjänsten.
- Ta reda på om barn finns i familjen. Anmälan skall göras till socialtjänsten om man misstänker att barnet/barnen far illa. Detta utförs av behandlande läkare.
- Beakta att barnet kan vara i behov av stöd, information och insatser. Detta på en anpassad nivå för barnet ålder och intellektuella utveckling.
- Vid behov av gynekologisk (kvinnor) eller urologisk (män) bedömning skall kontakt etableras redan från akuten.
- Behandlande läkare har ett kvarstående ansvar tills patienten etablerat en kontakt med primärvården/psykiatrin/socialtjänst. Patienten ska kontaktas telefonledes för uppföljning.

Kan patienten gå hem - En riskbedömning

När en patient varit utsatt för våld är det av särskilt stor vikt att göra en riskbedömning inför hemgång. Detta innefattar att beakta risken av att patienten utsätts för våld ånyo och om det föreligger en risk för grovt- eller dödligt våld. Är patienten rädd för att återgå till hemmet? Vi är skyldiga att informera patienten, i de fall där vi bedömer risken som stor, att det finns skydd att få. Förmedla kontakt med socialtjänsten.

Tecken på att stor risk för ny våldsutövning kan ske mot patienten är till exempel:

- Hot, önskan om att en själv eller den närstående skall dö.
- Kontrollbehov, särskilt i samband med separation.
- Strypvåld
- Sexuellt våld
- Eskalerande våld (uppmaning, hot/kontroll, psykiskmisshandel, fysiskmisshandel)

Dokumentation

Riskbedömning och åtgärd ska alltid dikteras och läggas i Melior-aktiviteten Undantag för direktåtkomst.

När har vi rätt att bryta mot sekretessen?

- Polisanmälan vid misstanke om begångna brott som har ett minimistraff på ett års fängelse eller försök till brott med ministraff på två års fängelse (10 kap 23 § OSL), exempelvis:
 - Våldtäkt, grov fridskränkning och grov misshandel.
 - Tips till polisen vid risk för kommande allvarligt våld i nära relationer.
 - Med allvarligt våld avses brott som har ett minimistraff på ett års fängelse (10 kap 18c § OSL).
 - Barn <18 år som utsätts för våld i nära relation (2).

Mer information:

<https://www.vgregion.se/f/regionhalsan/valdinararelationer/material/>

Källhänvisning:

1. <https://bra.se/amnen/vald-i-nara-relation>
2. [https://www.vgregion.se/f/regionhalsan/valdinararelationer/for-
vardgivare/att-anmala/](https://www.vgregion.se/f/regionhalsan/valdinararelationer/for-vardgivare/att-anmala/)

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Meri Milevska, ST-läkare akutsjukvård, VO akutsjukvård, SÄS

Remissinstanser

Patrik Lundh, läkarchef, VO akutsjukvård, SÄS

Jessica Ekström Essen, vårdenhetschef akutmottagning, VO akutsjukvård, SÄS

Lena Karlsson, vårdenhetschef akutmottagning, VO akutsjukvård, SÄS

Kristina Johansson, enhetschef akutmottagning, VO akutsjukvård, SÄS

Fastställt av

Magnus Guldenpfennig, tf. verksamhetschef, VO akutsjukvård, SÄS

Nyckelord

Våld, psykiskt, fysiskt, utsatthet, hot, otrygghet, relation

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Akutklinik

Innehållsansvar: Meri Milevska, (mermi2), Underläkare, ST

Godkänd av: Magnus Guldenpfennig, (maggu2),
Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9629-34067525-71

Version: 1.0

Giltig från: 2025-05-02

Giltig till: 2027-05-02